

Irodalomjegyzék a Buday László tanulmánypályázathoz

Az alábbi irodalomjegyzék a pályázati témakörök szerint csoportosítva nyújt segítséget a szakirodalmi tájékozódáshoz. Az irodalomjegyzék tájékoztató-eligazító jellegű, az itt fel nem tüntetett források használata is megengedett, de a formai követelményekben részletezett pontos hivatkozás elengedhetetlen.

Az első két témakör irodalomjegyzékét – a tárgykörök érintkezése miatt – egyben közöljük.

- I. A hazai hivatalos statisztika törvényi szabályozásának történeti vizsgálata**
- II. A statisztikai törvények jelentőségének elemzése a KSH adatgyűjtéseinek tükrében**

1. Levéltári források

- a. A MNL OL Lángliliom utcai kutatótermében férhető hozzá az egykori KSH Levéltár iratanyaga. Az iratanyagról a '90-es években készült repertórium, mely a KSH Könyvtárban hozzáférhető, illetve elektronikus és OCR-ezett formátumban is rendelkezésre áll. Címe, adatai: Repertórium (1701) 1831-1990. Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, Budapest, 1997. 477. p. ([A repertórium jelzetei már nem aktuálisak, az új jelzeteket a levéltár kollégái tudják megmondani!](#))
- b. A repertórium B-1.5 jelzete alatt: Statisztikai törvények, jogszabályok, elnöki rendeletek. (1929–1987)
- c. A repertórium egyéb fejezeteiben is találhatóak hasznos anyagok, így átböngészése ajánlott.

2. Statisztikai törvények

- a. A magyar statisztikai törvények. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, KSH, 1994. 210. p.

3. Országgyűlési dokumentumok 1861–2022

- a. Ide tartoznak (a korszaknak megfelelően): a Főrendiházi irományok és naplók, a Felsőházi irományok és naplók, a Képviselőházi irományok és naplók, a Nemzetgyűlési irományok és naplók, illetve az Országgyűlési naplók.
- b. Elérés (1861–1990): [Országgyűlési naplók, irományok 1861-1990 | Könyvtár | Hungaricana](#)
- c. Elérés (1990–2022): [Az Országgyűlés plenáris üléseinek jegyzőkönyve 1990-2022 | Könyvtár | Hungaricana](#)

4. A Központi Statisztikai Hivatal adattárjai, évkönyvei, periodikái és egyéb összefoglaló, elemző kiadványai; különös tekintettel:

- a. [Magyar Statisztikai Évkönyv](#)
- b. [Hivatalos Statisztikai Közlemények](#)
- c. [Magyar Statisztikai Közlemények – Új Sorozat](#)
- d. [Magyar Statisztikai Közlemények – Új Folyam](#)
- e. [A népszámlálások kötetei](#)
- f. Az agrárösszeírások kötetei
- g. Egyéb gazdaság- és társadalomstatisztikai adatgyűjtések kötetei.
- h. A Hivatal adatgyűjtéseiről kiváló összefoglaló (a címben szereplő időszakra vonatkozóan): Buday László (szerk.): A M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal munkássága, 1871–1911. Budapest, Pesti Könyvnyomda Rt., 1911. 616. p.

5. Válogatott szakirodalom

- a. György Aladár (szerk.): Magyarország hivatalos statisztikája, történelem és fejlődése. Budapest, Athenaeum. 1885. 103. p.
- b. Bokor Gusztáv: A magyar hivatalos statisztika fejlődése és szervezete. Budapest, Pesti Könyvnyomda Rt., 1896. 247. p.
- c. A M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal ügyköre és ügyviteli szabályzata. (Közread.: Országos Törvénytár). Budapest, Pesti Könyvnyomda Rt., 1898. 28. p.

- d. Dr. Dobrovits Sándor: A hivatalos statisztikai szolgálat új rendje. *Statisztikai Szemle*. (1929) 7. évf. 7. sz. 792–799. pp.
- e. A M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal és az Országos Statisztikai Tanács szervezete. *Statisztikai Szemle*. (1930) 8. évf. 12. sz. 1135–1157. pp.
- f. Dr. Laky Dezső: A magyarországi állami statisztikai szolgálat ügye a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatalon kívül. *Statisztikai Szemle*. (1934) 12. évf. 490–511. pp.
- g. Dr. Remetey Ervin: Az új statisztikai törvény előkészítésének kérdései. *Statisztikai Szemle*. (1958) 36. évf. 4. sz. 268–283. pp.
- h. Dr. Remetey Ervin: A magyar népszámlálásokra vonatkozó jogszabályok. *Statisztikai Szemle*. (1959) 37. évf. 10. sz. 1014–1022. pp.
- i. A magyar hivatalos statisztika történetéből. (Közread.: Magyar Közgazdasági Társaság Statisztikai Szakosztály Statisztikatörténeti Szakcsoport). Budapest, Statisztikai Kiadó. 1968. 414. p.
- j. A statisztikai törvényjavaslat országgyűlési vitája. *Statisztikai Szemle*. (1973) 51. évf. 11. sz. 1072–1081. pp.
- k. Deák Ferenc: A statisztikai adatgyűjtési tevékenység szervezése, fejlesztése és koordinálása. *Statisztikai Szemle*. (1977) 55. évf. 8–9. sz. 806–818. pp.
- l. Dr. Nyitrai Ferencné: A statisztikai törvény végrehajtásának tapasztalatai. *Statisztikai Szemle*. (1981) 59. évf. 10. sz. 949–959. pp.
- m. Dr. Gyulay Ferenc: A statisztikai törvény végrehajtásáról szóló parlamenti tájékoztató vitája. *Statisztikai Szemle*. (1981) 59. évf. 10. sz. 976–979. pp.
- n. Tízéves a statisztikai törvény. *Statisztikai Szemle*. (1983) 61. évf. 8–9. sz. 789–791. pp.
- o. A magyar népszámlálások előkészítése és publikációi 1869–1990. (Közread.: Központi Statisztikai Hivatal). Budapest, KSH. 1990. 166. p.
- p. Végvári Jenő: Az új magyar statisztikai törvény koncepciója. *Statisztikai Szemle*. (1991) 69. évf. 6. sz. 413–424. pp.
- q. Végvári Jenő: A magyar statisztikai szolgálat jogi szabályozásának története. *Statisztikai Szemle*. (1992) 70. évf. 8–9. sz. 710–724. pp.
- r. Végvári Jenő: Statisztikai tanácsok és bizottságok a magyar statisztikai szolgálatban. *Statisztikai Szemle*. (1993) 71. évf. 1. sz. 32–42. pp.
- s. Dr. Bánszegi Katalin: Beszámoló a hatodik statisztikai törvény megalkotásáról. *Statisztikai Szemle*. (1993) 71. évf. 8–9. sz. 741–745. pp.
- t. A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 170/1993. (XII. 3.) Korm. rendelettel, valamint a Központi Statisztikai Hivatal elnökének a statisztikáról szóló jogszabályokból adódó feladatok végrehajtásáról intézkedő IV/1997. (SK 3.) KSH szabályzatával. (Közread.: Központi Statisztikai Hivatal). Budapest, KSH. 1997. 49. p.
- u. Tanulmányok a magyar hivatalos statisztikai szolgálat történetéből. (Közread.: Központi Statisztikai Hivatal). Budapest, KSH. 1998. 336. p.
- v. Dr. Lakatos Miklós: A Központi Statisztikai Hivatal szervezete és működése, 1867–2002. *Statisztikai Szemle*. (2003) 81. évf. 5–6. sz. 466–490. pp.
- w. Dr. Lakatos Miklós: Az adatvédelem és a statisztika kapcsolatának jogi szabályozása. *Statisztikai Szemle*. (2015) 93. évf. 11–12. sz. 1017–1050. pp.
- x. Dr. Lakatos Miklós: A hetedik magyar statisztikai (2016. évi CLV.) törvény főbb jellemzői, hatása a statisztikai szolgálat jövőbeni működésére. *Statisztikai Szemle*. (2017) 95. évf. 10. sz. 945–975. pp.
- y. Dr. Lakatos Miklós: A Központi Statisztikai Hivatal története a rendszerváltozástól napjainkig, 1989–2017. *Statisztikai Szemle*. (2017) 95. évf. 11–12. sz. 1121–1143. pp.
- z. Horváth Balázs: „Ezen bajoknak megszüntetésére törvény kell, (...)”. Az első statisztikai törvény keletkezéstörténete és szerepe a magyarországi hivatalos statisztika megszilárdításában. In: PONTES. A PTE BTK Történettudományi Intézetének évkönyve. 5. (2022). 107–137. pp.

aa. Dr. Lakatos Miklós: Azonosságok és különbségek a magyarországi népszámlálások történetében, 1870–2022. *Statisztikai Szemle*. (2024) 102. évf. 4. sz. 367–389. pp.
A *Statisztikai Szemle* archívuma itt érhető el: [Statisztikai Szemle Archívum – Statisztikai Szemle Archívum \(ksh.hu\)](#)

III. A válaszadási hajlandóság és az adatszolgáltatói fegyelem kihívásai a 21.században

1. Luiten, A., Hox, J., & de Leeuw, E. (2020). Survey Nonresponse Trends and Fieldwork Effort in the 21st Century: Results of an International Study across Countries and Surveys. *Journal of Official Statistics*, 36(3), 469-487. <https://doi.org/10.2478/jos-2020-0025>
2. Groves, R. M., Cialdini, R. B., & Couper, M. P. (1992). Understanding the decision to participate in a survey. *Public Opinion Quarterly*, 56(4): 465–495. <https://doi.org/10.1086/269338>
3. Groves, R. M., & Couper, M. P. (2012). *Nonresponse in household interview surveys*. John Wiley & Sons.
4. Bethlehem, J., Cobben, F., & Schouten, B. (2011). *Handbook of nonresponse in household surveys*. John Wiley & Sons.
5. Groves, R. M., Singer, E., & Corning, A. (2000). Leverage-Saliency Theory of survey participation. Description and an illustration. *Public Opinion Quarterly*, 64(3): 299–308. <https://doi.org/10.1086/317990>
6. Saßenroth, D (2013). *The impact of personality on participation decisions in surveys: A contribution to the discussion on unit nonresponse*. Springer.
7. Yan, T., & Williams, D. (2022). Response Burden – Review and Conceptual Framework. *Journal of Official Statistics*, 38(4), 939-961. <https://doi.org/10.2478/jos-2022-0041>
8. Kreuter, F., Presser, S., & Tourangeau, R. (2008). Social desirability bias in CATI, IVR, and web surveys: The effects of mode and question sensitivity. *Public opinion quarterly*, 72(5), 847-865. <https://www.jstor.org/stable/pdf/25548048.pdf>
9. De Leeuw, E., Hox, J., & Luiten, A. (2018). International nonresponse trends across countries and years: an analysis of 36 years of Labour Force Survey data. *Survey Methods: Insights from the Field*, 1–11.
10. Szeitl B., & Tóth I. Gy. (2020). Hova tovább a nemválaszolókkal? A European Social Survey alapján végzett módszertani kísérlet eredményei. *Szociológiai Szemle*, 30(3), 96–114. <https://doi.org/10.51624/SzocSzemle.2020.3.5>
11. Szeitl B., & Tóth I. Gy. (2020). *Megközelíthetetlen csoportok elérése: hogyan lehet javítani a személyes megkeresésen alapuló empirikus adatfelvételek minőségén*. A „Hogyan kezeljük a „nemválaszolók”-at? – Az empirikus kutatások során jellemzően válaszmegtagadó, vagy elérhetetlen csoportok pilot kutatása speciális felméréssel és módszerekkel” című K 125162 számú OTKA Kutatás záró beszámolója. https://tarki.hu/sites/default/files/2020-03/OTKA_kut_besz_megkozelithetetlen_csoportok.pdf
12. Horváth, B. (2010). On the nature of nonresponse and interviewer effects in the Hungarian Labour Force Survey. *Hungarian Statistical Review*, 88(SN14), 125–147. https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2010/2010_K14/2010_K14_125.pdf

IV. Adminisztratív és magánkézben lévő adatok használata a hazai statisztikában

Irányelvek, manifesztumok:

1. Vukovich Gabriella: Adatforradalom és hivatalos statisztika. 2015. *Statisztikai Szemle*, 93. évfolyam, 8-9. szám, 745-758. o. ([link](#))
2. Németh Zsolt: A hivatalos statisztika válsága az adatforradalomban. *Replika 2020* (117-118), 179-210. o. ([link](#))
3. Eurostat: Empowering society by reusing privately-held data for official statistics — A European approach 2022. Luxembourg ([link](#))
4. Peter Struijs – Albrecht Wirthmann: Principles for the Use of Privately Held Data for Official Statistics, a Q2022 konferenciára készített tanulmány, Vilnius, 2022. ([link](#))

5. Országos Statisztikai Tanács: Az adminisztratív hatósági nyilvántartások statisztikai célú felhasználásának elősegítésére: Ajánlás az adminisztratív és hatósági nyilvántartások statisztikai célú felhasználásának elősegítéséhez 2011, Budapest ([link](#))

Általános fogalmi háttér:

6. Li-Chun Zhang: On the use of proxy variables in combining register and survey data. *Administrative Records for Survey Methodology*, 2021, 1-24. In: Asaph Young Chun – Michael D. Larsen – Gabriele Durrant – Jerome P. Reiter (ed.): *Administrative records for survey methodology*. John Wiley & Sons, 2021.
7. Gárdos Éva: Adatok és kezelésük a hivatalos statisztikában. *Educatio* 2015/3. ([link](#))
8. Központi Statisztikai Hivatal: Másodlagos adatforrások használata a statisztikában. Általános ismeretek és a hazai gyakorlat, 2017, Budapest ([link](#))
9. Giczi Johanna – Szőke Katalin: Hivatalos statisztika és a Big Data. 2017. *Statisztikai Szemle*, 95. évfolyam 5. szám. ([link](#))
10. Lakatos Miklós – Nagy Eszter: Az adminisztratív adatforrások használatának jogszabályi környezete. Központi Statisztikai Hivatal. ([Az adminisztratív adatforrások használatának jogszabályi környezete \(ksh.hu\)](#))
11. Scharle Ágota: Hungary: A Case Study on Improving Access to Administrative Data in a Low-Trust Environment: How Access to Microdata is Transforming Policy Design. Nuno Crato – Paolo Paruolo (szerk.): *Data-Driven Policy Impact Evaluation*. Springer Cham, 2019, 119-130. o. ([link](#))
12. (KÖNYV) Anders Wallgren – Britt Wallgren: *Register-based Statistics: Registers and the National Statistical System*. John Wiley & Sons, 2022.
13. Elena Proden – Dilek Fraisl – Linda See: Citizen Science: What is in it for the Official Statistics Community? *Citizen Science: Theory and Practice*, 2023/I. ([link](#))

Népességstatisztika:

14. Csányi Zoltán – Ligeti Anna Sára – Novák János – Urbán Ferenc – Zöldi László: A nemzetközi vándorlás fogalma és mérése a hazai hivatalos statisztikában. *Demográfia*, 2021. 64. évf. 1. szám, 93-116. o. ([link](#))
15. Stefkovics Ádám – Zenovitz Lili – Kmetty Zoltán: A népszámlálásnak, ahogy eddig ismertük, vége van? A regiszteralapú népszámlálásokról. *Századvég* 2021(3) pp. 101-130. ([link](#))
16. Chris Skinner. Issues and challenges in census taking. *Annual Review of Statistics and its Application*, 2018, 5: 49-63. ([link](#))
17. Ronit Nirel – Hagit Glickman: Sample surveys and censuses. In: *Handbook of statistics*. Elsevier, 2009. p. 539-565.

Lakásstatisztika:

18. Ertl Antal: A magyar lakbérstatisztika története. *Statisztikai Szemle* 2022. 100. évf. I. szám, 68-91. o. ([link](#))

Adatintegrálás módszertana:

19. Ray L. Chambers: Introduction 2019, 1-11. In: Li-chun Zhang – Raymond L. Chambers (ed.). *Analysis of Integrated Data*. CRC Press, Taylor and Francis Group, 2019.
20. Olivier Binette - Rebecca C. Steorts: (Almost) all of entity resolution. *Science Advances*, 2022, 8.12: eabi8021. ([link](#))

Nem statisztikai célból gyűjtött adatok másodelemzése:

21. (KÖNYV) Szabó-Morvai Ágnes – Lengyel Balázs (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör*, 2021: adminisztratív adatok a gyakorlatban. 2022. ([link](#))

Köllő János: Adminisztratív adatok a közgazdasági kutatásban. Munkaerőpiaci Tükör 2021 (szerk.: Szabó-Morvai Ágnes, Lengyel Balázs), Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, ELKH.

22. Massimiliano Luca, Gian Maria Campedelli, Simone Centellegher, Michele Tizzoni, Bruno Lepri: Crime, inequality and public health: a survey of emerging trends in urban data science. *Frontiers in Big Data*, 2023, 6: 1124526. ([link](#))

23. Veroszta Zsuzsanna: Adminisztratív adatok társadalomkutatási kezelése. *Educatio* 2015/3. ([link](#))